XI. évfolyam. Selmecbánya, 1900. november 18. 46. szám.

SELMECZBÁNYAI HIRADÓ

VEGYES TARTALMU HETILAP.

SELMECZ-BÉLABÁNYA SZ. KIR. VÁROS-, A F. M. K. E. SELMECZBÁNYAI VÁLASZTMÁNYA- ÉS A MAGYAR TURISTA-EGYESÜLET SZITNYA-OSZTÁLYÁNAK HIVATALOS LAPJA.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Egy évre 8 kor. Félévre 4 kor. Negyedévre 2 kor. Egyes szám ára 20 fillér.

Felelős szerkesztő: KUTI ISTVÁN. Kiadó és laptulajdonos: JOERGES AGOST.

HIRDETÉSI DÍJAK: Hirdetések megállapodás szerint számittatnak. Nyilttér díja soronként 20 fil.

Megjelen minden vasárnap.

Ma és 25 év előtt.

A mult kedden megtartott törvényhatósági bizottság elé igen nagy munkával és figyelemmel összeállitott jelentést terjesztett Selmecbánya város polgármestere. Ez a jelentés volt a közgyülési tárgysorozatnak nem csak a legérdekesebb, de érdemben is a legtartalmasabb s legfontosabb tárgya, mert Selmec-Bélabánya városnak a 25 év előtti és mai vagyoni állapotát, az akkori és mai szükségleteit tünteti föl áttekinthetően.

Minthogy ez a jelentés, a város vagyoni állapotának mondhatni hü tükre, nemcsak a törvényhatósági bizottságot, de a városnak minden egyes polgárát érdekli, azt a közgyülés határozatából is, lapunk más részén a teljes egészében hozzuk, egyuttal azonban annak alapján e helyütt is szükségesnek tartjuk foglalkozni a város vagyoni viszonyaival, a követett s követendő gazdasági rendszerrel.

A jelentés szembetünően igazolja hogy Selmecbánya korántsem tartozik az ugynevezett maradi városok közé, sőt ellenkezőleg tekintettel anyagi viszonyaira, különösen az utóbbi években annyit tett, jobban mondva áldozott a város kulturális érdekeiért, hogy az országban e tekintetben az első hely illeti meg. Nincs az országnak városa, mely annyi iskolát, ovodát tartana fenn mint Selmecbánya, és olyan iskolákat épitett volna mint Selmecbánya. Nincsen ilyen város, nem csak a hasonló nagyságu, de a nagyobb és gazdagabb városok között sincs.

Ékesen és hangosan tanuskodik e tény a város lakosságának nagy intelligenciája és a haladás iránt való vágya mellett.

Távol áll tőlünk, hogy a városnak áldozatkészségét a kulturális intézetek létesitéséért, korszerü, a legkényesebb tanügybarátok igényeit kielégitő intézményeiért, helytelenitsük vagy gáncsoljuk. Nem, a mit tett a város, helyesen, jól tette. Mindazonáltal tekintettel arra, hogy a városnak cselekvő vagyoni képessége annyira igénybe van véve a rendes és nem csökkenthető kiadások szükségletével: merjük ajánlani, próbálja meg a város államositatni elemi iskoláit. Felekezeti s más kérdések nem jöhetnek itt tekintetbe, a fő a város, a közönség, a polgárok érdeke, java.

Salus reipublicae suprema lex!

S aztán nem is olyan alap és indok nélküli ez az ajánlatunk.

Sétáljunk végig a belvárosi, és a külutcai iskolák, ovodák szép termein, a kis nebulók jó kétharmad része azoké, akik az államnak, mint gazdasági testületnek alkalmazottjai. Nem igazságos-e hát, hogy ezeknek iskoláztatásáról a hatalmas kenyéradó gondoskodjék. Egy-egy nagyobb gazdasági tanyán, a hol bizonyos számot megüt az iskolaköteles gyermekek száma, köteles a gazda gondoskodni az iskoláztatásról. A törvény kötelezi erre. Már pedig a törvény egyaránt kell, hogy kötelezzen kicsinyt és nagyot, gyöngét és hatalmast.

Hogy tehát Selmecbánya város az ő iskoláinak, vagy legalább azok egy részének államositását kérje, vagy azok fenntartásához állami hozzájárulást kérjen, az nem csak hogy méltánylást érdemlő, de jogos és indokolt is.

Ez az egyik pont a mi a figyelmünket a polgármester jelentéséből megragadta s a melyre a fenti értelemben reflektálni kötelességünknek tartottuk.

A másik:

A „SELMECBÁNYAI HIRADÓ" TÁRCAJA.

A kacér.

— A „Selmecbányai Hiradó" eredeti tárcája. —

Kopottas berendezésü szobácskában öreges asszony tipeg-topog ide-oda, igazgatva mindent. Majd itt, majd ott talál valami rendbe hozni valót, s oly szeretettel simitja végig az ócska rozoga butor darabokat, mintha minden egyes tárgy régi kedves időkből való emlék tárgy lenne.

Hja a régi időkben. Másképen volt akkor még. Bezzeg nem szorult özvegy Réthyné arra, hogy abból a csekélyke fizetésből tengődjön, mit aranyhaju édes szép leánya a 19 éves Margit keres! Igen, mert az ő gyengéd leánya reggeltől délig s déltől estig a komor hivatalban fáradhatatlanul ir, hogy anyácskájának nélkülözni ne kelljen.

Az öreg anyóka megáll s mereven bámul a thea főzőben lobogó kékes lángokba. Szivét valami kimondhatatlan fájdalom járja át s szemébe könnyek szöknek. Ha az ő férje még élne, milyen boldogság lenne az. Együtt örvendhetnének szépen felserdült erényes leánykájuknak. Kiváltkép most nagy ok lenne az örömre. De hogy is ne, mikor körülbelül ezelőtt hat hónappal megszerette Margitkát egy előkelő család egyetlen fiu gyermeke s az ifju nemsokára megvallja szüleinek is édes titkát, s akkor Margit Dózsáné lesz, s megszünik a fáradságos vesződség. Az öreg asszony arcáról lassan eltünik a fájdalmas ránc s valami enyhe kifejezésnek ad helyet.

Maga előtt látja leányát előkelő uriasszonynak, körülvéve a régi, még a Réthy életében elvezett fénytől, s tán az öreg asszony még tovább is megy gondolatban, s gőgicsélő apróságot is szorongat remegő nagyanyai kezében . . .

De hirtelen felriad s abba hagyja az álmok szövését. Halk léptek közelednek s az ismert lenge leányalak jelenik meg a küszöbön.

Az esőtől nedves kabátot ledobva magáról szeretettel öleli át anyja nyakát.

Az öreg asszony gyengéden pihenteti a sok sirástól fénytelenné vált szemeit leányán, azután átadja a jövendőbeli vőlegény által küldött virágokat. A leány lázasan dobogó szivéhez szoritja a kedves szerelmi zálogot, azután annyi kérdéssel halmozza el az öreget, hogy az nem győz reá válaszolni.

Mit izent Kálmán? Eljön ma hozzánk? Az igenlő válaszra nem bir magával s apró polka lépésekben járja körül a szobát, a diványnál megállapodik, s azon magát hirtelen végig vetve, behunyja szemeit s édes ábrándozásba kezd.

Az öreg zajtalanul tesz fahasábokat a tűzre lopva egy-egy tekintetet vetve leánya felé. De régen is volt az, mikor ő az első szerelem gyönyöreit élvezte. Tudja mi megy végbe a leány lelkében, s nem zavarja kérdéseivel. A leány pedig maga előtt látja a férfit, kiben eszményét feltalálta s olyan boldog, mint életében még soha. Szeret és viszont szerettetik. Milyen magasztos adomány Istentől a szerelem. Lángolni egy férfiért, ki azt megérdemli, ki nemes, jellemes, gyengéd, de ki gyengédsége mellett, ha kell erélyes parancsoló férfi is tud lenni, kinek a nő istennője s rabszolgája egyaránt.

Ilyenről álmodott Margit mindig, s hogy most eljött az igazi, feltalálta benne mindazon eszményi tulajdonságokat, miket óhajtott azon férfiunál, kit oltárképül választott magának.

Mennyi fájdalmat, csapást képes az ember elviselni, ha szeret, s még mindig tud reményleni de milyen kietlen az élet annak, s a sors csapásai hogy megviselik azt, kit nem lelkesit, nem bátorit, a magasztos soha el nem muló igazi szerelem. Mig nem szeretett csak élt, mert élni kellet anyjáért, de mióta megismerte Kálmánt, örült életének, mert azóta szivét lelkét édes melegség járja át s az imádott férfi nevével aludt el s azzal ébredett.

Mily könnyü a küzdés azóta. De hogyis ne, mikor lelkileg Kálmán mindig mellette van. Minden egyes szót, mit ő mondott százszor emlékezetébe idézi magának, hogy tekintett reá, milyen sugárzó, gyengéd melegséggel. Mikor mindezt elgondolja vágy fogja el, hogy a bálványozásig szeretett férfi vállára boruljon. De hirtelen felugrik s elpirul, mert belép a várva várt alak s önkénytelen sikolyban tör ki.

Selmecbánya városnak ezelőtt hoszonöt évvel adminisztrácionális költségei 15000 forintra rugtak, ma meghaladják az 50.000 forintot.

Hát ez akkora különbség, a melyet lehetetlen észre nem venni.

Mi az oka ennek a feltünő nagy külömbségnek?

Mi azt hisszük, sőt meg vagyunk győződve, hogy a 25 év alatt létrejött 25 kötet törvény és 30 kötet miniszteri rendelet okozza az adminisztráció ilyen oktalan nagy megdrágulását, amelylyel szemben felényire sem javult meg az adminisztráció, sőt . . . Nem hiába emlegetik ma napság annyit a régi jó időket, nemcsak a mult iránt való kegyelet, de a jelen nem megfelelő állapotának látása is az oka ennek.

Ezelőtt huszonöt évvel az volt a jelszó, hogy mentül többet elvégezni mentől gyorsabban, tehát sok irka-firka nélkül, ma más a nóta, az, hogy mentül több nyoma maradjon annak, hogy a hivatalnok valamit elvégzett s e miatt aztán irni kell, irni sokat, irni lázasan, tele egyik árkust a másik után.

Elképzelni is rettenetes. A város jövő évi költségvetése szerint 220.000 iv papirost és három hektoliter tintát fogyaszt el a város tisztikara az 1901. közönséges esztendőben nem számitva idea száz-féle blankettát, nyomtatványt, ami szintén felmegy 100.000 ivre.

Igy aztán a városházán 25 hivatalnok és 20 dijnok, a rendőrségnél 5 hivatalnok és két dijnok esztendőkön át reggeltől estig ir, ir körömszakadásig, ir hol szépen, hol csuful, egyenesen, görbén, jó kedvvel—rossz kedvvel, de ir. Ir leiratot, feliratot, felterjesztést, kérést, határozatot, itéletet, jelentést, sürgetést, panaszt, választ, viszonválaszt, jegyzőkönyvet, megkeresést, felhivást, utasitást, felebbezést, előterjesztést, javaslatot stb. stb.

És nincs segitség, irni kell, mert muszáj, a törvények s a rendeletek irást követelnek.

Hát ez igy sokáig nem mehet. Nemcsak Selmecbánya, de a többi városok sem birhatják soká az adminisztrácionak ezt a folytonos megnehezitését, megdrágitását. E helyütt részletesen foglalkoztunk nem régiben, hogy az állam nagyon sok olyan közigazgatási funkciót végeztet a községekkel, a városokkal, amelyek az állam érdekében valók, de a melyekért mi ellenszolgáltatást sem nyujt.

Ez alkalommal ujból csak azt sürgetjük, hogy a város a többi városokkal egyetemben hozzájárulást kérjen az államtól az adminisztráció nagy kiadásaihoz az állami közigazgatási funkációk végzéseért s egyuttal kezdeményezze azt is, hogy a közigazgatás lehetőleg egyszerüsittessék, s a papirosnak és tintának iparszerü fogyasztása csökkentessék.

VÁROSI ÜGYEK.

Közgyülés.

Közepes érdeklődés mellett folyt le a törvényhatósági bizottságnak mult keddi közgyülése. A bizottsági tagok közül: Csiba István, Fizély Károly, Heigel Albert, Händel Vilmos, Jezsovits Károly, Kachelman Farkas, Lestyánszky József, Marschalkó Gyula, Mendl Frigyes, Panek Ödön, Podhragyay Pál, Sobó Jenő, dr. Schwartz Ottó, Schelle Robert, Svehla Gyula, Székely Vilmos és Wankovits Lajos voltak jelen. A gyülésen *Horváth* Béla főispán elnökölt, előadó és jegyző Vörös Ferenc tb. főjegyző volt.

A tárgysorozat megkezdése előtt, Marschalkó Gyula biz. tag terjesztett elő igen szép beszédben egy jól megindokolt inditványt a városi lakásviszonyok javitása érdekében. Egy bizottság kiküldését kérte annak megállapitására, hogy a lapunk által fölvetett bérház épitési tervet megvizsgálja.

A közgyülés helyeslessel, egyhanguan elfogadta az inditványt s a bizottságba a polgármester elnöklése mellett kiküldötte a gazdasági tanácsost, a rendőrfőkapitányt, a városi főszámvevőt, mérnököt, t. ügyészt, Marschalkó Gyula és Sobó Jenő biz. tagokat.

Szitnyai József kir. tanácsos, polgármester tette meg ezután jelentését a mult hó közigazgatási és háztartási menetéről.

E jelentéssel lapunk első cikkelyében foglalkozunk s magát a jelentést érdekességénél fogva egészben hozzuk.

A közgyülés s maga az elnöklő főispán, aki szintén meleg érdeklődéssel viseltetik Selmecbánya ügyei iránt elismerését fejezte ki a polgármester iránt a nagy és szakszerü munkáért, melylyel tiszta képét nyujtotta a város gazdasági állapotának.

A jelentésből kifolyólag elhatározza a közgyülés egyrészt, hogy tekintettel a város szük anyagi viszonyaira jövőben a legnagyobb takarékosságot tartja szem előtt, — ugyancsak polgármesteri jelentés következtében egy törvényhatósági biz. tag választására határidőül december hó 3 napját tűzi ki s választási elnökül Wankovits Lajost, helyettsévül Oszvaldt Gusztávot választja meg.

Egyszerün tudomásul vett azután a közgyülés több érdektelen bejelentést és örömmel hallgatta a muzeumok és könyvtárak országos főfelügyelőségének azt az értesitését, melyben elismeréssel lévén a városnak a muzeum létesitése körül kifejtett buzgalmáért, megigéri, hogy az Óvárnak államköltségen való átalakitását a kormánynál a legmelegebben pártolja. A Vörösmarty ünnepre koszorut küld a város.

Vörös Ferenc tb. főjegyző fölolvasta ezután azt a beszédet, melyet Kudora János hontmegyei törvhat. biz. tag tartott a király és a néhai jó Erzsébet királyné arcképeinek leleplezési ünnepélyre alkalmából.

A szép beszédet lelkesen megéljenezte a közgyülés.

A gazdasági tanácsos és erdőmester jelentéseit egyszerüen tudásul vette a közgyülés miután Händel biz. tag az iránt tett kérdést, hogy vajjon van-e valami haszon a gazdaságból.

A városi mérnök jelentésénél Stuller Gyula dr. biz. tag, utalással arra, hogy az épitkezéseknél mindig nagy többlet költség van, pontosabb költségvetések elkészitését tartja szükségesnek.

A Sembery-házban lévő lakások értekesitése tárgyában tett tanácsi előterjesztés vitát provokált.

A tanács ugyanis azt akarta, hogy az abban levő lakások bére már november 1-től felemeltessék.

Sztancsay Miklós főjegyző szabályrendelet ellenesnek állitja e szándékot, melyet határozattá

A férfi arcán mosoly jelenik meg, s a hogy a leány kezét kezében tartja arca a boldogságtól egészen átszellemül. Egyik sem szól csak két csillogó szempár beszél. Gyakran lekötve van az ajk s mily sokat mond el ilyenkor a szem.

Szeretlek — mondja a leány tekintete.

Meghalok érted — feleli a férfi.

A leány szeme bübájosan tekint vissza az átelleni szempárba s igy feleli:

Nem meghalni, de élni fogsz érettem, s nekem leghőbb vágyam lesz a te élledet boldoggá tenni.

Az öreg asszony theához hivja a fiatalokat, s igy vége a beszédes hallgatásnak.

A férfi kivon zsebéből egy levelet, s kezébe adja a leánynak. Látja ezt édes, mondja enyelegve. anyámnak irtam, megvallottam neki szerelmemet, s kérem beleegyezését és áldását. Hosszasan csevegnek s mikor már bucsuzásra kerül a sor, mind ketten elszomorodnak, de hát nem is lehet csodálkozni ezen, teljes 48 órára kell nekik elválniok ismét.

Mily soká mulik el ilyenkor két nap. A leány, hogy leszedi az asztalt, busan gondolja magában, hogy milyen szomoru az, hogy egy órában 60 perc s igy negyvennyolc órában 2880 perc van s ennyinek kell elmulnia, addig, mig őt viszontláthatja.

De még mielőtt az oly nagyon óhajtott viszontlátás bekövetkezett volna, kopogtak Réthyék ajtaján.

A leány sietett ajtót nyitni, de milyen nagy volt meglepetése, mikor egy magas szép, még nem nagyon öreg asszony lépett be.

Ah! már látom jó helyen járok, mondta a nő. Ugy-e édesem maga Réthy Margit, a leirásból mindjárt önre ismerek.

Az vagyok mondta a leány elfojtott lélegzettel.

Nos akkor jó, hiszem hogy hamarosan fogunk végezni. Én mint tán sejti Kálmán édes anyja vagyok.

A leány meglepetéséből hamarosan magához térve, egyszerü kedvességgel mondá:

Mivel lehetek szolgálatára asszonyom?

Dózsáné zavartan köhécselni kezdett, s rövid habozás után megszólalt. A fiam értesitett édesem, hogy önt elakarja venni. Elhiheti milyen kinos megdöbbenést okozott ez nálam. Ugyan az ön kedvessége s erényessége ellen nem lehet semmi kifogásom, de hát kedvesem, ha magát Kálmán elveszi az ő karrierje tönkre van téve. Neki előkelő, nagy uri családból kell leányt elvennie, mert különben az őt megillető polcot sohasem fogja elérni s igy szegény fiam rövid idő alatt boldogtalannak érezné magát elhamarkodott lépése miatt. Tehát befogja látni, hogy önnek nincs joga őt boldogtalanná tenni, s hihetőleg saját elhatározásából visszafog lépni édesem. Ezt elvárom öntől gyermekem, s azt is, hogy fiamnak itt létemről nem tesz emlitést.

A leány hangtalanul intett igent, s mikor a gőgös anya a leányt hizelkedő szavakkal halmozva el távozott, egy székbe ereszkedett.

Egyszerre elsötétült előtte a világ, eddig napfényesnek látott mindent, s ime mi ment végbe lelkében ez egy óra alatt. Lemondani. Ő lemondjon arról, ki üdve, gyönyöre, boldogsága, mindene. Nem, nem, az lehetetlen. De mikor ezt ugy kivánja Kálmán jövője, boldogsága. E gondolat erőt kölcsönözött neki, s mikor Kálmán belépett már mosolyogni is próbált.

A férfi enyelegve vont ki zsebéből egy kis ékszertokot s úgy kérdezte:

Tudja Margit mi van ebben?

Ne adjon fel talányokat Kálmán, ha megmondja majd tudni fogom.

Karika gyűrű, a mivel az én kis imádott Margitkámat eljegyzem magamnak.

Hm? eljegyezni akar engemet? Csak nem gondolja, hogy én férjhez megyek, hogy én lekötöm magamat. Elszórakozni jó volt magával, de férjnek nem kell nekem.

A férfi megdöbbenve kiáltott fel;

Margit miért nem mondta ezt előbb nekem, miért biztatott mindig? Hát csak hazudta a szerelmet, s játékszer voltam kezében. Óh maga egy szivtelen kacér!

S mikor a férfi lelkében keserü kinnal, soha be nem hegedő sebbel eltávozott, a szivtelen kacér őrült fájdalommal vetette magát ágyára, és zokogva tépte hullámos aranyhaját.

emelni annál kevésbé lehet, mivel a határozat ellen joguk lenne a bérlőknek birói uton keresni igazságukat.

Jezsovics Károly azt hiszi, hogy első sorban is a város köteles jó példát adni a többi háztulajdonosoknak, s addig tehát a mostani rozoga lakások bérét nem emelheti, amig azokat nem hozatja rendbe.

Csányi Ottó főszámvevő előterjeszti, hogy a mostani bérek oly alacsonyak, hogy igy egyáltalán nem fizeti ki magát ez épület s különben is csak abban az esetben emeltetnének a bérek már november 1-től, ha abba a bérlők beleegyeznek.

Händel Vilmos a tanács javaslata mellett szólal fel.

A közgyülés végre 12 szóval 9 ellen nem fogadja el a tanács javaslatát s elhatározza, hogy a Sembery-házban levő lakások 1901. évi május 1-én nyilvános árverésen adatnak bérbe.

A hodrusbányai iskolák épitésénél fölmerült tulkiadások elszámolásánál Krepuska Lajos v. mérnök szólalt fel, hosszasan előadva, hogy a tulkiadások felmerüléseért őt nem terheli felelőség, mert a többlet munkák olyanok voltak amelyeket a tervezésnél előre látni nem lehetett. Ő különben is minden többlet munkát bejelentett a tanácsnak s csak ennek határozata alapján intézkedett azoknak elkészitése iránt.

Sóbó Jenő biz. tag reflektálva a gyülésen elhangzott azokra a beszédekre, a melyek a költségvetések reálisabb előállitását szorgalmazták, előadja, hogy különösen átalakitási munkáknál nem igen lehet előre pontosan meghatározni, hogy mekorra lesz a szükséglet. Ezért ajánlotta annak idején, hagy ne toldozzák-foldozzák ki a mostani belvárosi elemi iskolát, melynél szintén óriási tulköltekezés vált szükségessé.

A közgyülés végül elfogadta a tanács javaslatát, mely szerint a többlet kölséget is a nyugdijalapból veszi kölcsön a város.

A husárucsarnok fülkéinek bérbeadásáról szóló jelentés tudásul vétetett, Party Jánosnak erdőgyakornokul való alkalmaztatását kimondta a közgyülés.

Rendkivüli tárgyként adatott elő a tanácsnak javaslata, hogy a Smeer-féle éremgyüjteményért, mely a tulajdonosok engedélyéből máris a muzeumnak egyik legérdekesebb látni valóját képezi, 2800 K kérnek, a tanács azonban csak 2000 K vételárat ajánl megszavazni.

A kérdéshez elsőnek Richter Ede levéltáros szólalt fel, aki muzeum iránt nagy lelkesedéssel szólott az éremgyüjtemény megvétele érdekében. Veszteségnek állitja e gazdag éremgyüjtemény meg nem vételét, mert biztos tudomása van, hogy a turócszentmártoni tót muzenm akarja megszerezni. Ajánlja, hogy a város is hozzon némi áldozatot a már is értékes muzeumának érdekében mert eddig jóformán csak az állam jóvoltából van az ami van. Händl biz. tag visszautasitja a felszólalónak egyik kifejezését, mintha a város csak packázni akarna az állammal, különben a tanács javaslata mellett van. Stuller biz. tag szintén megvételre ajánlja a gyüjteményt. A polgármester hozzászólása után elhatározza a közgyülés, hogy 2000 K ad a gyüjteményért s a 800 K esetleg gyüjtés avagy államsegély utján szerzi meg.

Legvégül elhatároztatott, hogy a diszpolgári okleveleket Lukács, Darányi és Grenzenstein diszpolgároknak e hó 29-én fogja egy nagyobb küldöttség átnyujtani.

A közgyülés 12 óra után ért véget.

Nosce te ipsum!

Ismerjétek meg magatokat és lássátok, hogy mi a magyar most?" Ne szünjetek panaszszavaitokkal felhivni a figyelmet a nemzet nagy szegénységére, a keresetnélküli munkásra, a küzködő kisiparosra és kereskedőre, a proletár tanult osztályra. Miért szunnyadt el a magyar ipar támogatására megindított akció? A földmives nyugodtan hajthatja fejét álomra? Legyen már elég a frázisból, lépjetek a tettek mezejére! Vagy nem talál visszhangra a mecenás nemes cselekedete, ki a középosztály megmentésére ama hazafias alapitványt tette le a haza oltárára! Hol vannak a többi mecenások, akik a százezer alakban jelentkező nyomor enyhitéséhez hozzájárulnának? Mint a jéghideg zuhany zudul a küzködők nyakába a hangzatos frázisok raja, mert nem az élőkön akartok segiteni, hanem a multon kesereglek, a multnak akartok áldozni és hivjátok fel a nemzetet az adakozásra.

De a ti szavatok nem hatja át a nemzet tömegét, amely küzködik, szenved, nyomorog. A hazafiságra hivatkozva hajszoltátok össze a keservesen szerzett filléreket ama szobrokra, melyekről később beismerni voltatok kénytelen, hogy elhibázott alkotások, hogy nem válnak valami nagy ékességére a fővárosnak. Mert a nemzet tömege nem hozhatta igaz lelkesedéssel áldozatát, hisz az nyomorog, küzködig a holnapi kenyérért. És ha a nagytömeg, a nép igy van, vajjon mi adjon ihletet a müvész vésőjének. A nép vállain a teher, amely folyton növekedik és ti mégis hazafias áldozatokra hivjátok fel, nem a jelen, de a multak érdekében!

Ám a ki jobb helyzetben is van, de látja a nyomort, szivesen jőhet-e segélyével, midőn más oldalról folyton igénybe veszik a tárcáját. Egyrészről nem hallgathat jó szive sugallatára, másrészről csak kelletlenül hallgatja a lelkendező, áradó szavakat; ám restelkedik, hogy kivonja magát az általános adózás alól. De hol az a vagyon, mely el nem vesz, ha egyrészről a jótékonyság veszi igenybe, másrészről pedig folyton más és más cimen a multaknak kell adóznia.

Igy nem gazdagodik a nemzet, igy nem támogatja ifjabb nemzedékét, hogy a jelent felhasználva, szebb jövőnek vesse meg alapját.

Mindenütt panasz. A viszonyok borzasztóan rosszak. A vezető elemekben hiányzik a józan mérséklet, a szerényebb életre a mértékletességre való törekvés és intés, a nemzet züllik s a helyett, hogy szegénysége tudatára ébredne, a hatalmasabb nemzetekkel való szertelen vetélkedés és az öntömjenezés rongálja vagyonát és erejét.

Bizony, bizony, nem ártana meggondolni azt, amit a nagy bölcs mondott:

Nosce te ipsum!

Színészet Selmecbányán.

E hó 10-én. *A világosvári gyásznapok*, 11-én d. u. *Tündérlak Magyarhonban*, este pedig *Az asszony verve jó*, 13-án *Anna dramolet*, *Virágfakadás*, 14-én a *Gésák*, 15-én *Ingyenélők* került szinre.

Dálnoki Gaál Gyula ismert müvének szépségében kevés számu közönség gyönyörködött s megjegyezzük, hogy csakis a nyelvezet szépségében gyönyörködhettünk, mert az előadás nem volt összevágó.

A többi előadásról elismeréssel szólhatunk.

A 13-iki előadás esemény számba vehető, amennyiben a muzsa az altruismusnak állott szolgálatába, sok kis árvának szerezvén örömet. Ez alkalommal Csikynek „Anna" dramoletjét s Murainak Virágfakadás át sikerülten adtak, megmegujuló tetszésnyilvánitás kisérte szinészeink játékét. De a társulat beléletéből is feljegyezhetünk egy eseményt, azt, hogy e héten lépett fel egyik fiatal tagja jelentősebb szerepben: Báródy Ilonka Gésákban Kolly szerepében s a közönség rokonszenvvel kisérte szereplését, sikerült táncáért elismerő, énekéért pedig biztató tetszés nyilvánitásban részesitvén őt.

Pintér István jutalomjátékát, kár volt akkorra kitüzni, mikor egy jótékony egylet theaestélyt rendezett. Ugy az „Ingyenélők" mint a jutalmazandó nagyobb közönség részvételére volt érdemes. A kik jelen voltak, kitünően mulattak a nemes irányu népszinmü sikerült előadásán.

Szombaton a „Kurucfurfang" előadását hirdette a szinlap, de erről és a szintársulatról általaban jövő alkalommal.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Jótékony célu szinielőadás.** Folyó hó 13-án Báródy Károly szintársulata a helybeli szegény iskolás gyermekek felruházására játszott; szinre került „Anna" Csiki Gergely dramolettje és „Virágfakadás" Muray Károly vigjátéka; az előadás összevágó volt, a terem megtelt elegáns közönséggel és igy a jelenlevők egy kellemesen eltöltött est emlékével oszlottak szét. A szegény gyermekeknek pedig 70 K 16 f jutott a bevételből. Elismerés illeti szinészeinket, a kik mostoha körülményeik között is gondoltak az itteni szegényekre és elismerés illeti Balogh Laci zenekarvezetőnket is, a ki ezen előadáson tekintettel a jótékony célra, ingyen játszott és pedig ugy játszott, hogy a közönség sürü tapsait méltán kiérdemelte. — Ez alkalomból a szegény gyermekek felruházására a főkapitányhoz következő adományok folytak be: Horváth Béla főispántól 10 Korona, Berks Leopoldin 6 Korona, Dr. Tóth Imre 4 Korona, Dr. Tölg Vilmos 4 Korona, özv. Eckert Dismasné 4 Korona, Dr. Soltész István 2 Korona, Lestyánszky József 2 Korona, Svehla Gyula 2 Korona, Farbaky Istvánné 2 Korona, Hidvéghy Árpád 1 Korona, Friebert Ferencz 1 Korona, Ernst Zsigmond 40 fillér. Köszönet az adakozóknak, kikre a jó meleg ruhával ellátott szegény gyermekek ártatlan és tiszta imája esdi le a Mindenható áldását!

— **A Vörösmarty-est,** mely dec. 1-én tartatik meg városunkban, szintén eltér az eddig tartatni szokott estéktől, a mennyiben a szokásos külső keretet mellőzve, csupán a halhatatlan költő nagy szellemének ismertetésére szoritkozik. Méltóbb ismertetője alig lehet, mint Bodnár Zsigmond jeles tudósunk, a ki oly rajongó lelkesedéssel, oly mély tudással tárta fel a mult évben a szabadság dalnokának lánglelkét városunk Petőfi ünnepén.

— **Kitüntetés.** Horváth Béla főispán Krepuska Lajos v. mérnőkét városi tiszteletbeli főmérnökké nevezte ki.

— **Katonai előléptetés.** Schréder Ferencet, Schéder Rezső volt kir. főbányatanácsosnak fiát, aki jelenleg a morva-osztravi katonai főreáliskola tanára, őrnagygyá nevezte ki a legfelsőbb hadur. A kinevezéshez sokan gratuláltak városunkból az uj őrnagynak rokonai és ismerősei.

— **Halálozás.** Egy derék urinő, jó feleség és anya Kostenszky Adolfné született Bauer Georgin halt meg e hó 13-án Selmecbányán. E halálozás nagy részvétet keltett város-szerte, amely részvét kifejezést nyert a csütörtökön délután végbement temetésen, amelyen a város szive-java részt vett

s kivonult gyászba vont zászlóval az akadémiai ifjuság is.

— **Erzsébet ünnepély.** A Kolos-intézet disztermében Erzsébet ünnepélyt rendeznek e hó 19-én dulután 4 órakor. Az ünnepélyen Vörös Ferenc városi tb. főjegyző Magyar-Szent-Erzsébetről fog felolvasást tartani, s a felolvasás előtt és után az intézet daloskara fog énekelni. Az ünnepélyre 20 fillér a belépti dij, az igy begyülő összeget a szegénygyermekek karácsonyfájára fordiják.

— **A régészet köréből** érdekesnek igérkező előadást fog tartani városunkban e hó 24-én dr. Szendrey János az orsz. régészeti egyesület főtitkára. Tudjuk, hogy e hóban ugy a szinházi mint egyéb esték, előadások nagyon igénybe vették közönségünk idejét, érdeklődését, anyagi hozzájárulását, de tekintve azt, hogy a tervbe vett régészeti előadás egészen más irányu, mint az eddigiek, s oly tárgyat ölel fel, mely iránt most, mikor a városi muzeum ügye oly örvendetesen halad előre, hathatósan támogattatva magasabb helyen is, mindnyájunknak közelebbről kell érdeklődnünk, hiszszük hogy e felette tanulságos estén nagy számban vesz rész művelt közönségünk. Megjegyezzük, hogy nem száraz előadás lesz ez, de érdekességét emelni fogja a sok történelmi adat és az előadó rendelkezésére álló régi tárgy.

— **Műkedvelői előadás.** Ma, vasárnap este a Sembery-teremben műkedvelők felléptével „Himffy dalait" adják a szegény iskolás gyermekek felruházása javára. Jegyeket Krausz Kálmán rendőrfőkapitánynál és este a pénztárnál lehet váltani. Ez előadás utolsó levén, azt hisszük a közönség zsufolásig megtölti a termet, már a műkedvelők áldozatkészségének jutalmazásául is.

— **Kaszinó Hodrusbányán.** Hodrusbánya értelmüsége e hó 1-én kaszinót alakitott. A kaszinó tisztikara biztositék arra nézve, hogy az uj társas virágozni fog. Elnök: Puskás József, alelnök: Sós Antal dr. jegyző és háznagy: Metzky János, pénztáros: Weisz Jakab, könyvtáros: Kubinyi József lettek. A kaszinónak ez ideig husz tagja van s helyisége a kincstár tulajdonát képező Brenner-féle épületben van.

— **A vörheny áldozata.** Bernhard Jenő, első osztályu lyceumi tanuló, Bernhard Arnold m. kir. kohómérnök fia, a mult hétfőn vörhenyben meghalt. A tizenegy éves kedves fiucska csak két napig volt beteg, harmadnapra már fiatal életét kioltotta a veszélyes kór. Ő ez őszön a negyedik áldozatja a vörhenynek.

— **Thea-estély.** Mult csütörtökökön tartotta a helybeli ág. evang. nőegylet szokásos thea-estélyét a városi vigadóban, melynek nagyterme már $^1/_2$ 8 órakor annyira megtelt, hogy a később érkezők alig kaptak helyet. Pont 8 órakor kezdődött a programm első pontja: az akademiai dalárda éneke, hatalmas tapssal jutalmazták a pompásan előadott szép éneket; — ezután egy bájos bécsi leány, Valner Melania lépett az emelvényre kezében egy gyönyörü csokorral, mellyel a rendezőség lepte meg, már puszta megjelenésével tetszést aratott, mely művészi hegedűjátéka után lelkesedéssé emelkedett ugy, hogy kénytelen volt játékát megismételni, zongorán Quirin József akad. hallgató kisérte kiváló precizitással. Utána Singer ak. hallg. mondott egy monológot az „Inggomb"-ról állandó derültségben tartva a közönséget kitünő alakitásával. Végezetül ismét Valner Melánia lépett az emelvényre, a ki Quirin József zongora kisérete mellett előbb egy német dalt, azután két magyar nótát énekelt, kimutatván, hogy nem csak a hegedün játszik igaz müvészettel, hanem az énekben is müvésznő. A hangverseny után a fesshází kisasszonyok theát szolgáltak fel, melynek elfogyasztása után táncra kerekedett a fiatalság és a legjobb animóval mulattak éjfélutáni 2 óráig Laci kitünő muzsikája mellett!

— **Balekbál.** Folyó hó 10-én tartották meg akademiánk első éves hallgatói a jó hirnevü „balekbált." — A bál meg is felelt hirnevének, a menyniben a város legfiatalabb népeinek diszes koszoruja töltötte meg a tánctermet, a kik a legfiatalabb akademistákkal kötött gyors ismerkedés után a legtermészetesebb és igy legkedvesebb jó kedvvel mulattak „kivilágos kivirradtig" ugy, miként ez a csinos táncrenden előre is jelenve volt. A bál védnöke Schwartz Ottó dr. akad. igazgató volt, kinek nejét a figyelmes rendezőség egy pompás virág-csokorral lepte meg. Elismerés illeti a rendezőséget az tapintatos és elegáns rendezésért melynek eredménye: — ugy hisszük sok-sok uj ábránd az ideálizmus országából.

— **Vadászat.** Borus, kissé szeles komor őszi nap volt. A vadászati gyakorlat a bélabányai városi erdőségekben tartatott meg, a hol a vadászatot ez idő szerint az akadémia bérli. Rendeztetett összesen négy hajtás, és mind a négy egyenlő módon, hajtókkal és tacskó ebekkel hajtatott meg. Az első hajtásban volt két drb. őz, egy róka és egy császármadár. Az őzek és a császármadár cső elé nem kerültek, a rókát Coppelt Hugó II. é. erdész akad. hallgató lőtte le. A második hajtásban 3 drb. őzsuta és egy drb. özbak tereltetett a puskás vonal felé, a hol az őzsuták sértetlenül átbocsájtattak, az özbak elhibáztatott, illetőleg megsebezve idegen területre menekült. A harmadik hajtásban 2 drb. őzsuta 1 drb. özbak és három drb róka találtatott. Lövések az özbakra és két drb. rókára estek. Az özbak többszörösen megsebesitve a vadászok vonalán át elmenekült. Az egyik rókát Party József városi erdőgyakornok lelőtte, a másik pedig erősen megsebezve elmenekült. A negyedik hajtásban volt két drb. őzsuta, és az előbbi hajtásban megsebezett özbak, továbbá egy róka és néhány császármadár. A megsebezett özbak nem került cső elé, a róka, és egy drb. császármadár elhibáztatott. Részt vett a vadászaton 41 puskás öt uri, és 17 paraszt hajtó.

— **A muzeum leltára.** Richter Ede városi evéltáros összeállitotta a városi muzeum leltárát, melyben áttekinthetően vannak összeállitva a már is gazdagnak mondható muzeumnak összes tárgyai. Az érdekes kis füzet 20 fillérért kapható Joerges Ágost könyvkereskedésében és a muzeumban.

— **Táncvizsga.** Szőllősy Manó veterán táncmesterünk tanitványaival jövő szombaton tartja meg a táncvizsgát a városi vigadóban.

— **Iparkamarai ülés.** A besztercebányai kereskedelmi és iparkamara e hó 13-án Besztercebányán ülést tartott. Az ülésen Selmecbányáról Marschalkó Gyula kereskedő vett részt.

— **Kéménytüz.** Folyó hó 15-én délután kéménytüz volt az Erzsébet-utcai Titze-féle házban. A tüzet hamar eloltották, ugy, hogy a háziak ijedségen kivül, mi baj sem történt.

— **A papir ujabb drágulása.** A papirgyárosok csütörtökön ujra gyülésre jöttek össze Bécsben, hogy a papir árát felemeljék. Ugyanis cellulose és faanyagban olyan hiány van, hogy nagyon sok gyáros nem képes az üzemet fenntartani. Erre való tekintettel a nagy számban összegyüllt fatartalmu, iró, nyomó és szines papirosokat gyártó papirgyárosok elhatározták, hogy mindennemü fatartalmu papir árát ujabb tiz százalékkal felemelik. Mi lesz, ha igy folytatják a papirgyárosok, mind megbuknak az ujságkiadók.

— **Tillos a borravaló.** Az osztrák államvasutak igazgatósága rendeletet bocsátott ki, amelyben megtiltja a vasuti konduktoroknak a borravaló elfogadását. Az igazgatóságnak ugyanis tudomására jött, hogy a kalauzok különféle apró szolgálatok ellenében az utasoktól borravalót fogadnak el. A rendelet a legszigorubban megtiltja jövőre ezt a visszaélést. Ajánljuk Hegedüs miniszter figyelmébe.

— **Uj párisi divat.** Azt irják a lapokban, hogy a párisi hölgy világban erélyes ellenzéke támadt a fényes parisi alakjában türhetetlenné vált öt órai theának és hogy a helyett vissza térnek az előbbi idők szerény gonter bien francais amennyiben egy adag régi spanyol bodega-borral és néhány porhanyó süteménynyel vendégelik meg egymást. A tüzes bor néhány cseppjének élvezése a délutáni látogatásoknak eszményibb jelleget kölcsönöz és az „öt órái theák" által megrontott esti étvágy egy pohár az emésztési elősegitő valódi Bodega-Port-bor által ellenkezőleg megjavul. Ez az uj szokás bizonyára nálunk is meghonosulna, ha hölgyeink hajlandók volnának kisérletek megtételére!

— **Mindenki figyelmébe.** Köhögés, rekedtség ellen legsikeresebben használható a Réthy-féle pemetefű-cukorka, mely összetételénél fogva hármely hurutus bántalmat pár nap alatt megszüntet és a mellett a gyomrot sem rontja. Kapható mindenütt 60 fillérért. A készitő Réthy Béla gyógyszerész B. Csabán 5 dobozt 3 Koronáért bérmentve küld. Ajánlatos, hogy t. olvasóink ne tévesszék össze ezen orvosilag is elismert cukorkákát más forgalomba hozott cukorfélékkel.

NYILT-TÉR.

(E rovat alatt közlöttekért nem felelős a Szerk.)

Mindazon kedves barátaink, s i. t. ismerőseinknek, kiktől Pozsonyba való távozásunk alkalmával személyesen nem bucsuzhattunk ez utón mondunk „Isten hozzádot," kérve tartsanak meg jóindulatu emlékezetükben.

Konrát Lajos és családja.

Köszönet nyilvánitás.

Hálás köszönetet nyilvánitok mindazoknak, akik felejthetetlen nőm elhunyta alkalmából részvétükkel az engemet s családomat ért nagy csapást enyhiteni igyekeztek.

Selmecbánya, 1900. évi november hó 17.

A gyászoló család nevében:
Kostenszky Adolf.

A bányászati és erdészeti akadémia igen tisztelt hallgatóinak szives köszönetet mondok azért a jóleső részvétért, amelyet felejthetetlen nőm temetése alkalmával tanusitani szivesek voltak.

Selmecbánya, 1900. évi november hó 17.

Kostenszky Adolf.

Selyem-báli-ruha 6 frt 30 krtól

feljebb — 14 méter! póstabér és vámmentesen szállitva! Minták póstafordultával küldetnek; nemkülönben fekete, fehér és szines Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként. 3

Henneberg G., *selyemgyáros* (cs. és kir. udvari-szállitó) **Zürichben.**

HIVATALOS RÉSZ.

Méltóságos Főispán Elnök Úr!
Tekintetes trvht. Bizottság!

Közigazgatásunk s a városi háztartás állapota, valamint az azok körében elért eredmény a mult október hónapot illetőleg általán kielégitőnek jelezhető a mennyiben azoknak egymásra való kihatásában az összhang meg nem zavartatott az intéző s végrehajtó közegek működése szabályos volt s az egyes nehézségek törvényes s szabályszerü elbánás alá vétetvén csak hamar megszüntek.

Kétséget nem szenved azonban, hogy az egyes közigazgatási ágak teendőinek egyre növekedő szaporodása, és a háztartás intensivebbé tétele a szükségleteket is fokozza s következetesen a háztartásra is ujabb meg ujabb terheket ró, minek természetes folyománya: a budget egyensúlyának fenntartásában fel-felmerülő nehézségek.

Mindezekről könnyen meggyőződhetik a tekintetes törvényhatósági bizottság, ha becses figyelmére a közigazgatás és háztartás jelen állapotát méltatva, ezt amazzal párhuzamba állitja, mely 25 évvel vagyis egy negyedszázaddal ez előtt fennállott, mely összehasonlitás nemcsak fokmérőjeül szolgálhat a haladásnak, de tanul-

ságot, utbaigazitást is nyujthat a netáni bajok orvoslására, hiányok pótlására s mindannak megtételére, mit a közérdek követel, s mi a közjót nemcsak megóvja, de fejleszti is.

Miből kifolyólag szabad legyen a tekintetes trvh. Bizottság tudomására a következőket hozzam. Mindenek előtt kiemelem, hogy a két város vagyona és háztartása 25 évvel ez előtt (1875.) elkülönitetten kezeltetett.

E szerint Selmecbánya vagyonállapota a következő volt:

cselekvőben	520 706 frt	50 kr.
szenvedőben	149 729 „	71 „
s tiszta cselekvőben . .	380 976 frt	79 kr.
Bélabányáé cselekvőben . .	35 333 frt	— kr.
„ szenvedőben . .	9 834 „	— „
s igy a tisza cselekvő . .	25 497 frt	— kr.

mihez képest a két város együttes tiszta cselekvő vagyona kitett 406,473 frt 79 kr.

Ellenben a költségvetésileg magállapitott háztartás a következőképen alakult ugyanazon az évben (1875. illetőleg 1876. évre)

Selmecbánya összes szükséglete	61 966 frt	81 kr.
„ „ bevétele .	55 874 „	58 „
s igy a fedezetlen hiány (deficit	6 091 frt	66 kr.

melynek fedezésére 18%-kos községi pótadó vettetett ki.

Bélabánya 1876. évre előirányzott összes szükséglete pedig	4388 frt	
bevétele	3756 „	
s hiánya (deficitje)	632 frt	

tett ki s az utóbbinak fedezetére 22%-kos pótadó szavaztatott meg, nevezetesen az akkori állami adó alapján, mely Selmecbányán 33 382 frtot, Bélabányán 3771 frt 50 krt tett ki.

Csak mellesleg emelem ki, hogy akkor a bélabányaiak 4%-kal nagyobb pótadót fizettek mint a selmecbányaiak.

Összesitve a két város fentiekben jelzett budgetjét azt látjuk, hogy a két város

együttes kiadása	66 354 frt	21 kr.
„ jövedelme . . .	59 630 „	55 „
fedezetlen többleti kiadása .	6 723 frt	66 kr.

Ám lássuk a háztartásilag, vagyonilag s számadásilag 1875. év után egyesitett két város vagyoni állapotát 25 év multával.

Ez idő szerint a városi törvényhatóság vagyonállapota a következő:

cselekvőben	1 926 462 frt	70 ½ kr.
szenvedőben	444 111 „	37 „

s igy a tiszta cselekvő vagyon 1 482 350 frt 67 kr. tesz ki, melynek az 1875. évivel (406473 frt 74 kr.) való egybevetéséből látjuk, hogy a törvényhatósági város vagyona az utolsó 25 év alatt 1 075 876 frt 93 krral növekedett.

Ezen vagyonszaporodás legnagyobb része kétségkivül a rezervált erdők átvételéből eredt.

Ámbár nem hagyható figyelmen kivül, hogy a Vihnyén létesitett uj fürdőház, ujlakóház s kertész lakóház — továbbá a vágóhid, két erdőőri lakó háznak (belvárosi s bélabányainak) három uj iskolának (Steffultón s Hodrusbányán) egy óvodának felépitése, a vöröskuti Nemcsok s Lestyánszky-féle telek, a belvárosi Pischl-Bogya-Száder-féle házaknak, a Scheimer majorságnak, továbbá Hodrusbányán a Láng, a Böhm az Ursiny, Steffultón a Pentek-féle házaknak, Selmecbányán az Ertl majorság s földbirtok, valamint az Urbán és a Zsembery házaknak megvétele végül számos erdei belzetnek megszerzése szintén alkotó részei a városi vagyon szaporodásának.

Igaz ugyan, hogy ezen 25 év alatt a város fekvő vagyonából eladások is felmerültek, um a selmecbányai Genger, Hock és kórházi malom: a steffultói egy, s bélabányai két malom, továbbá, a bankai és hodrusbányai malom; továbbá kisebb-nagyobb parcellák a közlegelőből, közterekből, a külutcákban szántók s rétek; majd a hodrusbányai és a vihnyei sörház, a steffultói és a vihnyei, valamint a szénásfalvi és bankai meszka nevű koresmák épületei stb. Ide járul a garamberzence selmecbányai m. á. vasutat a garamberzencei lévai helyiérdekű vasuthoz kisajátitott területek elidegenitése is.

De az ujabb szerzemények — eltekintve a rezervált erdők átvételétől — sokkal nagyobb értéket képviselnek, mint az eladott telkeké, nem is emlitve, hogy a város a gyümölcsöző ezen kiadásokon kivül, igen-igen sok oly kiadást is viselt — még pedig nagyobbára a törzsvagyon igénybevételével, mely közvetlenül mi hasznot sem hajt, ilyenek három hullakamara, egy járványkórház, több iskola felépitése s kibővitése, a léva garamberzencei h. érdekü vasuthoz 10 000 frt törzsrészvény megfizetése, részvétel az 1885. évi országos, és az ezredéves 1896-iki kiállitásban, a főispáni lakás berendezése, arczképeknek megfestése, több rendbeli alapitvány letétele u. m. 5000 rt. a honvédhadapród iskola, 4000 frt. a László Otthon, 200 frt, a nyaraló gyermek telep zebegényi háza, 100 frt a F. M. K. E. 120 frt. a Bányászati s Kohászati, 120 frt az országos erdészeti egyesület, a Kolos intézet javára 4000 frt adományozása, az ujuti (akademiai) a felső rónai vizvezeték kiépitése (körülbelül 22000 frttal) hozzájárulás a Honvéd-szobor létesitéséhez (1000 frt) az évről-évre működő reprezentacionalis s ünnepségi kiadások, az akademia folyó évben megtartott felavatásának s kongresszusi ünnepségek méltó megülése.

S nemcsak vagyonilag, de még inkább közérdek szempontjából felette örvendetes azon jelenség, hogy a városnál kezelt alapitványok egyre gyarapodnak részben a város által e célra sajátjából szánt összegekkel, részben mások adományai s hagyományaiból. Ide sorozandó: a nyugdijalap, az árva szeretetház-alap, a Goldbrunner-féle alapitványok (10000 frt), a Dr. Tóth-féle stb. alapitvány.

A törzs s az egyéb közvagyon vázolt ezen szaporodása s növekvése azonban nem volt képes annyi jövedelmet adni, hogy ez az egyre s rohamosan fokozódó közszükségletnek legalább oly mérvü fedezetéül szolgálhatott volna, mint 25 évvel ez előtt a kisebb törzsvagyon sokkal csekélyebb jövedelme.

Igazolja ezt az alábbi kimutatás, mely szerint a szükséglet a következőkben állapittatott meg:

	1876. évre frt	kr.	1901. évre frt.	kr.
A városi tisztviselők fizetésére	9800	—	29963	80
Városi szolgák bérére . . .	—	—	4043	85
Nyugdijakra	2973	25	6898	50
Ellátási kegydjakra	301	29	973	—
Napi bérek dijnokok részére .	703	—	6542	—
Irodai hivatali kellékekre . .	1018	66	42[illegible]0	—
Utazási költségre	1130	—	4250	—
Épületek fentartására . . .	3118	—	7500	—
Országos adóra . ! . . .	4903	—	7369	—
Ujoncozási költségre	39	53	200	—
Város kivilágitására . . .	603	27	4500	—
Város tisztogatására	400	—	1250	—
Város kövezetére (járda) . .	496	89	1200	—
Vizvezetékre.	540	35	1100	—
Csatornák fenntartására . .	466	23	2000	—
Kapitányi személyzetre . . .	3040	—	11724	16
Rendőrök bére.	3429	50	6456	70
Rendőrök ruházatára . . .	607	15	404	64
Egészségügyi személyzetre . .	706	—	2237	13
Házi szegények orvoslására .	31	61	125	—
Tanitók fizetésére.	3866	75	11482	95½
Plébániák s templomokra . .	6676	30	9549	39½
Kegyuri segélyekre	312	89	369	15
Alapitványi kiadásokra . . .	28	64	28	14
Szenvedő tőkék- s kamatra .	3900	02	16696	45
Különféle rendkivüli kiadásokra	900	—	7750	—
Rajziskolára.	1665	30	300	—
Szegénylap segélyére . . .	270	—	1500	—
Adóvégrehajtás.	240	—	1670	—

Ezek során egybeállitva a két időszak (1876. és 1901. év) szükségleteinek és bevételeinek költségvetésileg megállapitott zárösszegét, azt látjuk, hogy az 1876. évi szükséglet 66354 frt 21 kr. az 1901. évi kiadás pedig 201 665 frt tett ki, s igy a fedezetlen kiadás többlet 135311 frt 21 krra rug.

S mi okozta a szükséglet ezen valóban meglepő emelkedését, vagyis megháromszorosodását?

Ennek oka első sorban azon kiadásokban keresendő, melyeket az 1876. évi háztartás nem ismert még u. m.

jutalom és segélydijak . .	750 frttal	— kr.
helypénzszedés	900 „	— „
Ipariskola	1612 „	½ „
kisdedóvodák	1881 „	58½ „
ismétlő iskola	369 „	29 „
faiskolák s fanemesités . .	1500 „	— „
betegápolási költség . . .	2100 „	— „
mezőgazdaság	3250 „	— „
lótartás	2950 „	— „
szenvedő tőkék (az 1876. évi 3900 frt 02 koronával) .	12799 „	43 „
az erdészeti személyzet . .	7622 „	97 „
erdősités	3000 „	— „
kártérités	250 „	— „
hajtó dij	750 „	— „
telefon	1900 „	— „
anyakönyvvezetői kiadás . .	200 „	— „

Igaz ugyan, hogy ujabb bevételi források is keletkeztek s kétségtelen, hogy ezek bőven fedezik a 25 évvel ez előtt még ismeretlen kiadásokat miként ezt a következő számadatok is igazolják:

a husáru csarnok után . . .	1681 frt	
a mezőgazdaság „ . . .	4320 „	
a helypénzszedés „ . . .	5000 „	
a ló és ökörtartás „ . . .	4400 „	
kisdedővó bevétel	120 „	
ipariskola bevételei	1376 „	79½
átiratási illeték	900 „	
épületi fa eladásából	50000 „	
tüzifa „	10910 „	
feküfa „	375 „	
raktári s hasábfa.	5000 „	
erdő kártérítésekből	900 „	
mészégetésből	500 „	
ebadóból	300 „	

ugy, hogyha szembe vesszük, hogy az 1876 évi összbevétel 59630 frtot, tett s az 1901. évre remélhető bevétel 180615 frttal irányoztatott elő a fedezet jövedelem 25 év óta 120·986 frttal emelkedett, de ezen emelkedés nem tartott lépést a kiadások növekedésével, melyeknek többlete 1901. évre fentiek szerint 135·311 frt állapittatván meg, nagyon természetes, hogy az igy megnagyobbodott deficit, nagyobb községi pótadót is igényelt; mert mig az 1876 évi hiánylat 6723 frtot s ez 18% illetőleg 22%-os községi pótadóval fedezhető volt; addig az 1901. évi deficit 25050 frttal előirányoztatván fedezéséhez a pótadónak 47%-ig való emelése vált szükségessé dacára annak, hogy a községi pótadó kivetésének alapjául vehető állami adó is emelkedett 25 év óta, a mennyiben az az 1875 évben 36153 frt 50 kr. 1900. évben 45759 frt. 86 kr. tett, igy az 9606 frt. 33 krral, vagyis kerekszámban 25%-al megnagyobbodott ujabb vállalatok keletkezése a házbéradó alapjául szolgáló lakás részek pontosabb összeirása s általán az adóügy kezelésének rendszeresebbé való tétele folytán.

Mindezzel azonban ki nem meritheted még ki a közadózás emelkedésének teljes vázolását, mert hiszen 1890 év óta az utadó hozzatván be az 5%-ot igényel, nem is emlitvén hogy a minimálisták által fizetett összeg legalább is ugyan annyit teszem, továbbá ujabbi közadózás a tűzoltói dij is, mely szintén 4—5%-ra rug; végül ide sorozandó az országos betegápolási alapjavára 1890. évben behozott 3%-os állami pótadó is, ugy hogy ezen pótadók az 1901 évre megállapitott 47%-os községi pótadóval együtt az állami adó netto 60%-át képezik.

És ha bár az idő közben behozott fogyasz-

tási adó pótlékot tehát városi adót továbbá az átiratási illetéket, az eb adót, a járda adót, a legeltetés, a vágóhid díjakat, a helypénzt s mérce díjakat a fogyasztók s egyéb kötelezettek fizetik csak — és ha bár mind ezeknek pénzügyi jelentősége a város háztartásában félre ismerhetetlen, nem szenvedhet kétséget, hogy azok közvetett adó természetűknél fogva nem csekély terhet rónak a város közönségére noha elvitázhatatlan az is, hogy azok behozatala s fentartása azért elkerülhetetlenül szükség, mert a város közvetetlen jövedelmei nem fedezik az egyre emelkedő kiadásokat, sőt valószinű, hogy az azokhoz hasonló ujabbakról is kellend gondoskodnunk.

Hogy háztartásunk állapotának teljes képét felderithessem, utalnom kell azon mozzanatra is, mely második s legfőbb mondhatni egyedüli oka azon rohamos emelkedésnek, mely közkiadásainkban oly nagy mérveket öltött, s mely a legkomolyabb megfontolást követeli.

Ezen szempontból méltatva az alábbi adatokat, minden nehézség nélkül megfejthető az emelkedés magyarázata s illetőleg oka.

Mert ha figyelembe vesszük, hogy a köz kiadás 1875 év óta a következő rovatoknál emelkedett legjobban u. m.

a tisztviselők fizetése rovatán	20163 frt.	80 kr.
a nyugdijak rovatán	3924 „	35 „
a napidijasok rovatán . . .	5839 „	— „
az irodai hivatai kellékek rov.	3232 „	— „
az utazási költség rovatán .	3120 „	— „
az országosadó rovatán . .	2466 „	— „
a kapitányi személyzett rovatán	8684 „	16 „
a rendőrök bér rovatán . .	3027 „	70 „
az egészségügyi személyzett rov.	1531 „	13 „
a tanitók fizetése rovatán .	7616 „	20 „
a szegénygy rovatán . .	1230 „	— „
az adó végrehajtások rovatán	1430 „	— „

Kétségen kivülivé válik, hogy a 60000 frt. meg haladó ezen kiadás többlett a cimletek természeténél fogva azon teendők szaporodásának a következése, melyeket a 25 év óta életbe lépett s számosabbnál számosabb törvény s szabályrendeletek az autonom közigazgatási hatóságokra háritottak.

Majdnem hihetetlen, hogy 25 év alatt több mint 100 törvény alkottatott, mely a közigazgatás ügykörét, több mint 25 törvény mely az adó ügyet végül pedig tiz törvény, mely a katona ügyet szabályozza, életbe lépett, nem is emlitve az ezek kiséretében kibocsátott számtalan végrehajtási utasitást s szabályrendeletet, ugy hogy ezeknek gyűjteményéből — törvények és rendeletek tárából — gazdag könyvtárak találhatók a városi hivatalokban.

Az itt érintett törvények jegyzékét ide ¹/. alatt csatolva, e helyett csak a fontossabbakat hozom fel, miután ezek egymagukban is fényes illustrálása közigazgatásunk előbbre vitelének s igy a hatósági teendők óriási szaporodásának.

1876. évből: V. t.-c. a községek rendezéséről, VI. t.-c. a közigazgatási bizottságról, VII. t.-c. a fegyelmi eljárásról, XIII. t.-c. a cseléd és a gazda közti viszony szabályozásáról, XIV. a közegészségügy rendezéséről.

1877. évből: XX. t.-c. a gyámsági s gondnoksági ügyek rendezéséről és XXII. t.-c. a kisebb polgári peres ügyekben való eljárásról;

1878. évből: V. a magyar büntető codex (büntett s vétség);

1879. évből: XXXI. t.-c. az erdőtörvény; XL. t.-c. a kihágási büntetető codex; L. t.-c. a magyar állampolgárság megszerzéséről és elvesztéséről;

1880. évből: XXVI. t.-c. a magyar büntetőtörvénykönyvek életbeléptetéséről, LII. t.-c. a népszámlálásról;

1881. évből: XIV. t.-c. a kézizálogkölcsöngyületekről, XXXIX. t.-c. a műemlékek fenntartásáról; LX. t.-c. a végrehajtási eljárásról;

1882. évből: XX. az 1976. évi VI. t.-c. módositásáról;

1883. évből: L. t.-c. a köztisztviselők minősitéséről, XLIV. t.-c. a közadók kezeléséről;

1884. évből: XVII. t.-c. az ipartörtény;

1885. évből: VI. az 1877. évi XX. t.-c. pótlásáról, XXII. t.-c. a vizjogról;

1886. évből: XXI. a törvényhatóságokról, XXII. t.-c. a községekről és XXIII. t.-c. a fegyelmi eljárásról;

1887. évből: XXII. t.-c. közegészségügyi törvény módositásáról;

1888. évből; VII. t.-c. az állategészségügy rendezéséről, XIX. t.-c. a halászatról, a regále kártalanitásáról;

1889. évből: XXXIII. t.-c. a pénzügyi közigazgatási biróság szervezéséről;

1890. évből: I. t.-c. a közutakról és vámokról, IX. t.-c. az 1890. évi népszámlálásról;

1891. évből: XIII. t.-c. az ipari munkások vasárnapi munkaszünetéről, XIV. t.-c. az ipari és gyári munkásoknak betegség esetében való segélyezéséről, XV. t-c. a kisdedovodákról;

1892. évből: XVII. t.-c. a Korona érték megállapitásáról; XXVI. t.-c. a 1886. évi XXI. t.-c. módositásáról;

1893. évből: II. t.-c. a ragadós tüdőlob kiirtásáról, III. t.-c. az országos nemzeti kiállitásról, XXVIII. t.-c. az ipari és gyári munkásoknak baleset elleni védelméről és az iparfelügyelőkről;

1894. évből: XII. t.-c. a mezőgazdaságról s mezőrendőrségről, XVI. t.-c. az örökösödési eljárásról, XXXI. XXXII. s XXXIII. t.-cikkek: a házassági jogról, a gyermekek vallásáról s az állami anyakönyvekről;

1895. évből: VIII. t.-c. a mezőgazdasági statisztikai adatok összeirásáról, XLIII. t.-c. az izraelita vallásról (recepció), XLIV. t.-c. a vallás szabad gyakorlásáról;

1899. évből: XXVI. a magyar közigazgatási biróságról, XXXIII. t.-c. a bünvádi perrendtartásról;

1897. évből: XXXIII. t.-c. az esküdtbiróságról, XXXIV. a bünvádi perrendtartás életbeléptetéséről; XLI. a nyomdatermékek tudományos célokra szolgáló köteles példányainak beszolgáltatásáról;

1898. évből: II. t.-c. a munkaadók s mezőgazdasági munkások közötti viszony szabályozásáról, IV. t.-c. a község és egyébb helyérdekről, XXI. a nyilvanos betegápolás költségeinek fedezéséről, XXIII. t.-c. a gazdasági és egyéb hitelszövetkezetekről;

1899. évből: XV. t.-c. a képviselő választás feletti biráskodásról, XLI. t.-c. a őszimunkálatoknál s vasutaknál alkalmazott napszámosokról munkásokról, XLII. t:-c. a gazdasági munkavállalkozókról és segéd-munkásokról: végül

1900. évből: XVII. i.-c. a gazdasági munkás és cseléd segélypénztárokról, XVII. t.-c. az állatorvosi közszolgálat államositásáról, XX. t.-c. a községi közigazgatási tanfolyamokról.

Hasonló szempont alá esnek az adó s katona ügyi törvények, valamint azon szabályrendeletek hosszú sorozata, melyeket a törvényhatóság 23 év óta megalkotott.

Ez volt oka annak, hogy a városnál alkalmazottak létszáma szaporitandó volt, e szaporodást a következőkben mutatom ki;

a tisztviselők létsz. volt	1875	1900	évben
a központi tisztviselők .	14 —	23 —	+ 9
a szolgák száma . . .	27 —	44 —	+ 17
a dijnokok	3 —	18 —	+ 16
a helypénzszedők . . .	— —	3 —	+ 3
kapitányi tisztviselők . .	9 —	12 —	+ 3
„ dijnokok . . .	1 —	3 —	+ 2
rendőrök	13 —	18 —	+ 5
egészségügyi személyzet .	4 —	6 —	+ 2
a tanitók száma	10 —	17 —	+ 7
iskolaszolgák	— —	5 —	+ 5
kertész	— —	1 —	+ 1
utkaparó	— —	2 —	+ 2
béres	— —	3 —	+ 3
adóvégrehajtó	2 —	3 —	+ 1
kocsis	1 —	4 —	+ 3
erdészeti személyzet . .	— —	14 —	+ 14

mihez képest az alkalmazottak létszáma 25 év óta 93 személylyel szaporodott.

A közkiadások emelkedésére azonban a fennebb ismertett két főokon kivül még azon körülmény is döntően hatott, hogy az utolsó 25 év alatt a megélhetés több mint 50 %-kal megdrágult s igy a jövedelmek emelése szükségképen bekövetkezett.

Közigazgatásunk s háztartásunk 25 évre terjedőleg vázolt ezen állapotára azért kivántam a tekint. Törvényhatóság becses figyelmét felhivni, hogy alapos tájékozottságot nyujtsak annak megitélésében s — hogy a birálattól részemről tartózkodva — azon okokra rámutassak, melyek a nagymérvben igénybe vett városi pénztár sulyos helyzetét előidézik az által, hogy az elodázhatatlan, s nem mellőzhető szükségletek kielégitése ujabb meg ujabb teherrel járván, rendkivüli fedezetről kell gondoskodnia.

E mellett azon reményt táplálom, hogy a mostani helyzet csak ideiglenes s hogy annak mint átmenetinek nehézségeit az által sikerülend legyőznünk, ha ott a hol lehet a jövedelmezőséget fokozzuk, a mellőzhető kiadásokat beszüntettetjük, vagyis a legszigorubb takarékosságot érvényesitjük, — annyit kell kiemelnem, hogy ennek lehetősége részben az erdészetnél, részben a mezőgazdaságnál s végül a kertészetnél illetőleg gyümölcstenyésztésnél fellelhető; a miért is ezek produktivitásának fejlesztése s fokozása azon feladat, melyet ugy nekem mint a tanácsnak meg kell valósitanunk.

Ezzel áttérve azon folyó ügyek vázolására melyek a mult október hóban felmerültek, ezek közül a fontossabbakat a következőkben foglalom össze:

1. az 1900. évi népszámlálás előkészitése, s azon értekezlet megtartása, mely az országos m. k. statisztikai hivatal részéről a népszámláló biztosok kioktatására elrendeltetett, minek során nem mellőzhetem annak bejelentését, hogy az ezen munkálatokra kölltségvetésileg engedélyezett fedezet nem lesz elégséges s annak szüksége áll elő, hogy arra póthitel kéressék; minek oka abban rejlik, hogy közköltségvetésünk oly időben készült, a midőn a népszámlálás müvelet végrehajtása iránt kibocsátott rendelet s utasitás ismeretlen volt még s igy annak berendezéséről, s szervezéséről mi tájékozottságunk sem volt, utólag meg az tünt ki, hogy az sokkal komplikáltabb s igy költségesebb is, mint az 1890. évi, melynek költségei a mostani kiadásainak megállapitásánál az egyedüli számba vehető utbaigazitásul szolgáltak:

2. szigoruan ragaszkodván azon rendelethez, hogy a fájdalom sürüen ismétlődő többleti kiadások s előre nem látott pótköltségekre póthitel kéressék, elrendelte a tanács f. é. 9680. sz. határozatával, hogy ezekről reszletes előterjesztések készittessenek, ilyen többleti kiadások a következők:

a) a magas háznál	768 K	58 f
b) siráso lakásánál	10 „	— „
c) a szélaknai kapunál . . .	61 „	74 „
d) 2 felső major jégvermeinél .	286 „	14 „
e) a hodrusbányai kamaránál .	138 „	48 „
f) a „ bikaistállónál .	20 „	40 „
g) a steffultói régi iskolánál .	248 „	20 „
h) a „ biztosi lakásnál .	20 „	40 „
i) bankai tanitói laknál . . .	1197 „	76 „
k) „ bikaistállónál . . .	274 „	60 „
l) a vihnyei fürdőnél . . .	3714 „	66 „
m) a „ plébánia s templomnál	1308 „	69 „
n) több megvásárolt teleknél .	22143 „	39 „

Igaz ugyan hogy a számvevőség f. é. 10635. sz. illetőleg saját 5751. számu jelentése szerint a pótitel igénybe vétele azért elejthető, mivel ezen kiadások a folyó jövedelmekből már is fedeztettek a tanácsot utasitandónak tartom, hogy jövőre hason esetek kikerülése végett a jövő évi költségvetés előkészitésénél akkép járjon el, hogy minden egyes fentartási objektumra külön s pedig részletes előirányzatot állapitson meg s az engedélyezett hitelen csakis a közgyülés előzetes engedélye alapján a munkálatok elrendelése iránt intézkedjék, maga a számvevőség a fedezet kimerülését esetről-esetre a tanácsnak jelentse be;

3. az 1901. évi állami adók összeirása folyamatba tétetett s nincs ok attól tartani, hogy az a szabott határidőre el ne készittessék;

4. a tanács azon intézkedése, hogy Geiger Márk s neje részére a csődbeszüntetésére nyilatkozat kiállittassék, minek jóváhagyását kérem.

5. továbbá jelentem, hogy a tanács a házilag kezelt mezőgazdaság, 1899. évről felmaradt a folyó évi mag és fatermését leltároztatta s megállapitotta, hogy a készlet f. é. szeptember 25-én mint a leltározás napján a következő volt (l. á. f. é. 9729 12)

árpában	3884·08 kg.
őszi rozsban	2651·51 „
tavaszi „	1414·51 „
buzában	1813·30 „
zabban	13644·79 „
bükköny magban	187·88 „
vagyis összesen:	25 597·35 kg.

a takarmány készlete pedig:

szénában	29902·— kg.
zabosbükkönyben	3450·— „
sarjuban	2442·5 „
lucernában	1800·— „
alom szalmában	12976·— „ és
a zsupszalmában	1970·— „

továbbá elrendelte, hogy ezen készletből és pedig:

árpából	3764·— kg.
az őszi rozsból	2413·89 „
a tavaszi rozs egészben	1414. 51 kg.
a buzából	1621·21 „

értékesittessék, a többi részben vetésre, részben felhasználásra vissza tartassék, a befolyó pénz összeg pedig a házi mező gazdaság javára bevételeztessék végül, hogy az elszámolás ellenőrzés s felügyelet tekintetéből addig is mig a házi kezelés alatt álló gazdaság szervezete szabályrendeletileg megállapitatik a szükséges intézkedéseket f. é. 9726 sz. határozatával megtette.

6. Bejelentem hogy a bizottságok s választmányok közül működtek: a gazdasági az erdőügyi s közegészségügyi bizottság, az igazoló s a központi választmány, utóbbi nevezetesen a választók 1901. évre érvényes állandó névjegyzékének végleges megállapitása céljából.

7. a polgármesteri ügykörből a következőket emelem ki, egy dijnok s egy tűzoltó szolgának elbocsátását, két próba rendőrnek végleges itését a vád alá helyezése miatt fel függesztett bélabányai rendőrbiztosnak visszahelyezését, négy uj tűzoltózenésznek felfogadását, a külutcai őrök kinevezését, 11 esetben a kihirdetés alol felmentés megadását, 2 esetben gyermekek vallásának szabályozását;

8. a köz ellátásra utaltak segélyének megállapitása a polgármester hatásköréhez tartozván, az azt tárgyaló szegényügy állapotáról van szerencsém a mellékelt kimutatást beterjeszteni s egyuttal kérni a felhatalmazást, hogy miután a miniszter a szabályrendeletet még jóvá nem hagyta a szegényügyi bizottságot saját hatáskörében megalakithassa.

9. Elvégre jelentve, hogy a törvényhatósági bizottság választott tagjai közül Sturc Mihály volt bélabányai lakós a folyó évben meghalt tisztelettel kérem, hogy az ekkép megüresedett hely betöltésére illetőleg az elrendelendő választás megejtésére a f. é. december hó 3-át kitűzni s választási elnökül Wankovits Lajos, helyettesül Oszvald Gusztáv bizottsági tagot meg választani méltoztassék.

Selmecbányán, 1900. évi nov. 12-én.

Szitnyai József
kir. tan. v. polgármester.

Az anyakönyvi hivatalok bejegyzései.

1900. november 8—15-ig.

Házasság.

Sorszám.	Az egybekeltek nevei	Lakóhelye
1	Lupták Kubo Ádám	Selmecbánya
	Fekjács Katalin	Gyetva
2	Pinka Imre	Selmecbánya
	Suba Teréz	„
3	Bucsek János	„
	Patta Anna	„
4	Kucsera Márton	„
	Mojzsis Éva	„
5	Hents Ferenc	Gar.-Szt.-Kereszt
	Lamper Mária	Selmecbánya
6	Tkács József	Steffultó
	özv. Grausz A.-né	Hegybánya
7	Nemec Jakab	Steffultó
	Becska Mária	„

Születés.

Sorszám	A szülők neve.	A gyermek neme	Lakóhelye.
1	Mollek János		
	Mikler Emilia	fiu	Selmecbánya
2	Niederland Samu		
	Plachy Mária	fiu	„
3	—		
	Racsan Emilia	leány	„
4	Abrahám János		
	Beles Anna	fiu	„
5	Konopka János		
	Bartko Magdolna	fiu	„
6	Sztajnik János		
	Glezl Apollónia	fiu	Steffultó
7	Sebián István		
	Padúch Ágnes	fiu	„
8	Bieles János		
	Szedliak Anna	fiu	„
9	Hudecz András		
	Futák Katalin	leány	„
10	Morgenstern Ferenc		
	Proksa Anna	leány	„

Halálozás.

Sorszám	Az elhunyt neve.	Kora	A halál oka
1	Koren Irén	7 hó.	görcsök
2	Mollek N.	—	halva született
3	Zachar István	42 é.	szervi szivbaj
4	Kostenszky Adolfné	63 é.	agyszélhüdés
5	Szlancsik János	7 é.	tüdőgümőkór
6	özv. Stetka M.-né	76 é.	agyszélhüdés
7	Polónyi Antal	25 n.	tüdővész
8	Racsko Mihály	1 hó.	tüdőhurut
9	Lonko Mária	2 hó.	hasmenés
10	Matejovics Ferenc	42 é.	tüdőgümőkór
11	Bernhard János	12 é.	vörheny
12	özv. Truban J.-né	54 é.	szivszélhüdés

10706. sz. 1900.

Hirdetmény.

Az állami italmérési jövedékről szóló 1899. XXV. t.-c. 17. §-a értelmében a m. kir. pénzügyigazgatóság által első fokulag megállapitott italmérési illetékek ellen beadott felebbezések elbirálása végett Selmec- és Bélabánya sz. kir. város területére 1900—1902. évre alakitott felszólamlási bizottság f. évi november hó 22-én d. e. 9 órától a városi tanácstermében ülésez.

Erről az érdekelteket azzal értesitem, hogy a felszólamlási bizottság tárgyalásai nyilvánosak — azokon az illeték köteles üzletek tulajdonosai megjelenthetnek s érveiket élőszóval is előadhatják.

Selmecbáányán, 1900. évi november hó 13.

Szitnyai József, kir. tanácsos polgárm.

Hirdetések.

Hirdetmény.

Az osztrák-magyar banknak Besztercebányán ujonnan fellitott fiókintézete 1900. évi október hó 29-én fog a Bethlen Gábor utca 218. számu ház első emeletén levő helyiségekben megnyittatott. Az irodai órák egyelőre reggeli 8 órától délutáni 1 óráig állapittattak meg.

A fiókintézet üzletköre kiterjed:

a) bankképes váltók, értékpapirok és szelvények leszámolására.

b) váltók, értékpapirok és szelvények bizományi beszedésére,

c) váltóelfogadványok bizományi beszerzésére, az elfogadott első váltó átvétele stb.),

d) a giro-forgalomra,

e) bankutalványok kiállitására a két főintézetre és valamennyi bankfiókintézetre,

f) kölcsönképes, értékpapirokra való kölcsönzésre,

g) egy évnél nem régebben lejárt szelvények kifizetésére,

h) mindennemű értékpapirokhoz tartozó szelvényivek bizományi beszerzésére, a mennyiben a szelvényivek átvétele valamely bankintézet helyén eszközölhető,

i) az elővételi jog bizományi gyakorlására és értékpapirokra teljesitendő befizetésekre, valamint konvertálandó kötvények kicserélésének eszközlésére,

k) értékpapirok bizományi vételére és eladására,

l) külföldi helyekre szóló checkek és utalványok bizományi beszerzésére,

m) letétek átvételére a bécsi vagy budapesti főintézethez való beküldés céljából,

n) aranyrudak, valamint aranyfőveny és aranypor, továbbá külföldi és kereskedelmi aranyérmek beváltására meghatározott áron,

o) bankjegyeknek és a korona érték érmeinek beváltására.

Az Osztrák-magyarbankkal való üzleti közlekedésre megállapitott kimerítő határozmányok a fiókintézet által kivánatra dijmentesen szolgáltatnak ki.

Besztercebánya, 1900. évi október hó 27.

Az Osztrák- és Magyar Bank
besztercebányai fiókintézete.

Uj lakatos mühely!

Uj lakatos műhely!

Tisztelettel tudatom a nagy érdemű közönséggel, hogy a fővárosban töltött 10 évi gyakorlat után **Selmecbányán a Deák-Ferenc-utcában, a Vavrusek-féle** házban (Erzsébet-térrel szemben)

lakatos műhelyt

rendeztem be, ahol minden szakba vágó munkát olcsón és teljesen kifogástalanul, csinosan állitok elő.

Szives pártfogást kér

Baffia József,
lakatos-mester.

Egy tanoncot fölveszek

A munka jóságáért felelősséget vállalok.

Uj lakatos mühely!

Kiadó lakás.

Az Eckert-féle 260. sz. házban egy 4 szobás lakás tartozékokkal január 1-től

kiadó.

Bővebbet ott: Fábry Andornénál.

Egy udvari lakás az első emeleten, 2 szoba előszoba és konyhával

azonnal kiadó

Geiger Márk-nál.

Meglepő ujdonság az

ILUSKA CRÈME

arc és kézkenőcs.

Pár nap alatt szüntet minden tisztátalanságot.

Hólgypor és szappan e szernél felesleges.

1 tégely 1 Kor.

Kapható a legtöbb gyógyszertárban és a gyárosnál:

Kralovitz Adolf gyógyszerész

Pápán, (Veszprémmegye.)

A nagy krach!

New-York és London az európai szárazföldet sem hagyták kiméletlenül és igy egy nagy ezüstárugyár kényszeritve lőn egész készletét a munkaerőnek nagyon csekély megteritése ellenében eladni. Én vagyok felhatalmazva ezen megbizás keresztülvitelére. Ennélfogva mindenkinek megküldöm a következő tárgyakat csupán **frt 6.60** megtéritése ellenében, és pedig:

6 db. legfinomabb asztali kést, valódi angol pengével,
6 „ amerik. szabad. ezüst villát egy darabban,
6 „ amerikai szabadalmazott ezüst-evőkanalat,
12 „ „ „ ezüst-kávéskanalat,
1 „ „ „ ezüst-levesmérőt,
1 „ „ „ ezüst-tejmérőt,
6 „ angol Victoria-alsótálcát,
2 „ feltünést keltő asztali gyertyatartót,
1 „ theaszűrőt,
1 „ legfinomabb cukorszórót.

42 drb. összesen csak **frt 6.60.**

A fenti összes **42** tárgy ezelőtt 40 forintba került és most ezek **frt 6.60** minimális áron kaphatók. — Az amerikai szabadalmazott ezüst teljesen fehér ére, mely az ezüst-szint 25 évig megtartja, a miért jótállás vállaltatik. A legjobb bizonyiték, hogy ezen hirdetés

nem szédelgésen

alapul, mely szerint ezennel nyilvánosan kötelezem magamat, mindenkinek, akinek az áru meg nem felal, az összeget minden akadály nélkül visszatériteni; senkize mulassza el ezen kedvező alkalmat hogy ezen **diszgarniturát** megnézze, mely

nász- és alkalmi ajándék,

ajándékul minden jobb háztartás részére kiválóan alkalmas.

Kapható csupán:

HIRSCHBERG A.

szabadalmazott amerikai ezüstkivitelű-áruház.

Wien, II. Rembrandtstrasse 9/7

Szétküldés a vidékre utánvéttel vagy az összeg előleges beküldésével. **Tisztitó por hozzá 10 kr. Csak mellékelt védjegygyel valódi** (egészségi ére).

Kivonat az elismerő iratokból.

Az első küldeménynyel nagyon meg vagyok elégedve; kérek még egy garniturát.
Kalocsa. **Majorosy János**, kanonok.

A küldeményt vettem s nagyon meg vagyok elégedve, kérek még egy küldeményt 6 frt 60 krért.
Kolozsvár. **Bánffy** báró ő excel..

Becses evőeszközküldeményét megkaptam, mellyel nagyon meg vagyok elégedve és kérem, még egy olymn garniturát 42 db. amerikai szab. ezüstből utánv. küldeni.
Bozovics, Kr.-Szöreným **Keresztes S.** főszolgabiró.

KAISER

MELL-BONBONAI

minden köhögés ellen i szert felülmulnak

2650 közjegyzőileg hitelesitett bizonyitvány tanusitja a biztos sikert köhögés, rekedtség, hurut és elnyálkásodásnál.

Egy csomag ára 20 és 40 fill.

Kapható:

Márkus M.

czukrászatában (Alapittatott 1830.)

Selmecbánya

Deák Ferencz-utca 9/5. (saját ház.)

Schneider-féle **Páfrány-tokocskák,** (Galandóc elhajtó.)

Millió embernek e szer visszaadta teljes **egészségét!**

Kik galandféregben és gyomorbajban szenvednek-

VÉDJEGY.

Pántlikagiliszta fejtéstől, a páfrány-tokocskák által fájdalom nélkül jótállás mellett, a legrövidebb idő alatt (6 perc alatt) teljesen elhajtatik. Ezen kitünő gyógyszer fájdalomnélküli gyors és biztos eredményeért, jótállás nyujtatik. Nem árt, ha pántlikagiliszta féreg nincs is jelen. — Az életkor megjelölendő. **Törvényesen védve.** Egy eredeti doboz pontos használati utasitással a bel- és külföld részére **4 frt** postai utánvéttel vagy 3.50 előreváló beküldésével **A pántlikagiliszta tünetei a következők:** Az arc halványsárga, bágyadt tekintet, kék szemkarikák, lesoványodás, elnyálkásodás, bevont nyelv, emésztheteltenség, étvágytalanság felváltva mohó étvágygyal, gyakori rosszullét vagy éppen ájulások s szédülés főleg éhgyomornál, egy gombolyag felzállása egész a nyakig nyálösszegyülemlés, a test megdagadása, gyomorsav, gyomorhév, gyakori felböfögés, bélgörcs, hengergetés hullámszerü mozgások, szuró, szivó fájdalmak és szurások a belekben, szivdobogás, a vérkeringés rendetlenségei, különösen nőknél: gyakori vértelenül beálló főfájás a buskomorságra való hajlam, életuntság és a halál óhajtása.

Egyedül valódi kapható:

SCHNEIDER JÓZSEF

gyógyszerésznél. Resicán, Fő-utca 22. (Délmagarország.

Chief-Office 48, Brixton-Road, London, SW.

Thierry A. gyógyszerész

vérképző és tápláló, valódi

Haematin-pastillái

a legmegbizhatóbb gyógyszer a sápkór, vérszegénység és ezek következményeinek leküzdésére. Kerüljük a gyomoridegeket elkábitó, tulizgató nehéz vastartalmu boroknak használatát és csakis ezeket a gyengéd, könnyen áthasonuló pastillákat használjuk. Minden doboznak a készitő alairásával kell ellátva lenni. Egy doboz bérmentés postai küldéssel **1 korona**; az összeg előleges beküldése ellenében szétküldi

Apotheker A. Thierry's Balsam-fabrik

Pregrada, Rohitsch Sauerbrunn mellett.

A Brady-féle

Máriacelli gyomorcsöppek

Fessék ügyezni a védjegyre!

Schutzmarke C. Brady

kiválóan hasznosak

gyomorbajok ellen;

általánosan ismert, nélkülözhetetlen háziszer

étvágytalanság, gyomorgyengeség, kellemetlen szagú lehellet, felfuvodás, savanyú böfögések, kólika, gyomorégés, túlságos sleimképződés, sárgaság, émelygés és **hányas, gyomorgörcs** és **szorulás** ellen.

Főfájás, a gyomornak ételtől és italtól való **megterhelése, bélférgek, májbajok** és **aranyeres bántalmak** eseteiben is kipróbált hatásu gyógyitó szer. Az emlitett betegségekben a Brady-féle **Máriaczelli gyomorcseppek** kiválóan hasznosnak találtattak, mit sok elismerő level bizonyit. Vásárlásnál határozottan Brady-féle Máriaczelli gyomorcsöppeket kell kérni és a fenti védjegyre és aláirásra ügyelni és hogy a **régi hires valódi** Brady-féle Máriacelli gyomorcsöppek üvegje 40 krba, a kettős üveg 70 krba kerül, mig a nem valódi, utánzott és csekély értékűeket olcsóbb árban, leginkább 35 krért árulják, Főlárusitó hely:

Carl Brady Apotheke zum „König von Ungarn" **Wien**, I. Fleischmarkt 1.

Kapható minden gyógyszertárban.

Főraktár: **Török József** gyógyszertára **Budapest**, VI. Király-utca 12.

Nélkülözhetetlen és felülmulhatatlan, hatásaiban csalhatatlan

Világcikk, kivitel minden országba.

CHIEF-OFFICE 48, BRIXTON-ROAD, LONDON, S. W.

A legmegbizhatóbb, legjobb és az egész világon dicsért és legkeresettebb háziszer

Thierry A. gyógyszerész balzsama

Felülmulhatatlan minden **mell-, tüdő, máj-, gyomor-** és minden belső betegségnél. Külsőleg a legmegbizhatóbb

sebgyógyszer.

Csakis a minden kulturállamban bejegyzett **„apáca védjegygyel"** és a kupakzárba sajtolt céggel: **Allein echt**, valódi. Kimutatható évi gyártási mennyiség 6 millió üveg. 12 kis, vagy 6 kettős üveg postán bérmentve **4 Korona** — Egy próbaüveg, leirással és az egész földkereksegén levő raktárak jegyzékével **1 Korona 20 fillér. Szétküldés csakis az összeg előleges beküldése ellenében.**

Thierry A. Centifolia-kenőcse

csodakenőcs név alatt ismeretes) elérhetetlen huzóerővel és gyógyhatással. Felesleges teszi a legtöbb mütétet. Evvel a kenőcsesel egy 14 éves gyógyithatatlannak tartott csontszú, sőt ujabban egy 22 éves nehéz, rákszerü megbetegedés gyógyittatott meg! Fertőtlenitőleg éz gyorsan enyhülést és hüsitést és teljes gyógyulást hozóan hat gyuladásoknál és mindennemü sebeknél. Gyorsan puhit és oszlat és megszabadit mindenféle még oly mélyen behatolt idegen testektől. Egy tégely csakis az összeg előleges beküldése ellenében bérmentve **1 Korona 80 fillér.** Nagyobb megrendeléseknél olcsóbban. — Kimutatható évi gyártási mennyiség 100 000 tégely.

Mind a két szer felől egy egész levéltára az eredeti, a föld minden országából származó bizonyitványoknak tehinthető be. Ovakodjunk az utánzatoktól és figyeljünk a minden tégelybe beégetett cégre: **Apotheke zum Schutzengel des A. Thierry** Ahol raktár nincsen, ne beszéltessük rá magunkat hamisitványoknak vagy állitólagos egyenlő értékü készitményeknek megvételére, hanem **rendeljünk közvetlenül** és czimezzük megrendelésünket:

Thierry A. gyógyszerész gyára Pregrada Rohitsch-Sauerbrunn mellett.

(A cs. és kir. államvasuti tisztviselők szövetkezetének szállitója.)
(Contracter of The War-Office and the Admiralty, London.)

Nyomatott a laptulajdonos Joerges Agost özv. és fia könyvnyomdájában Selmeczbányán, 1900.